

Nr 7.

Ankom till riksdagens kansli den 20 mars 1936 kl. 4 e. m.

*Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande, nr 7,
angående företräde för svenskt material vid utförande
av anläggningar för statens räkning.*

I en inom riksdagens andra kammare väckt, till dess femte tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 195, har herr *Lundqvist* hemställt, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:ts cirkulär till de myndigheter, vilka hava att verkställa upphandling för statens behov, angående ökat företräde för svenska varor vid dylik upphandling (1922: 116) så till vida måtte fullständigas, att då fråga är om uppförande för statens räkning av byggnad eller annan anläggning, i de till grund för anbuden upprättade arbetsbeskrivningarna och programhandlingarna skall intagas föreskrift om att byggnaden eller anläggningen skall utföras med användande av svenskt material i den utsträckning, sådant av fullgod beskaffenhet kan erhållas inom landet.

I fråga om motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen hava yttranden i vederbörlig ordning införskaffats från kommerskollegium, byggnadsstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, järnvägsstyrelsen och vattenfallsstyrelsen, varjämte tillfälle beretts Sveriges industriförbund och Sv. Allm. Exportförening att yttra sig (se Bil. A—G).

Utskottet behjärtar livligt syftet med ifrågavarande motion, nämligen att bereda största möjliga företräde åt den inhemska produktionen vid upphandling och arbeten för det allmännas räkning. Då emellertid, såsom även framgår av de över motionen avgivna yttrandena från bl. a. kommerskollegium och Industriförbundet, syftet med densamma i allt väsentligt blivit tillgodosett genom helt nyligen ikraftträdna föreskrifter i upphandlingsförelördningen, får utskottet hemställa,

Utskottet.

att ifrågavarande motion, nr 195, icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 10 mars 1936.

På utskottets vägnar:

OTTO WALLÉN.

Närvarande: herrar Wallén, Arnemark, Hällgren, Englund, Gustafson i Dädesjö, Jonsson i Mörbylånga*, Norell* och Back*.*

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Bil. A.

Kungl. Maj:ts och rikets Kommerskollegium.
Industribyrån.

Till Riksdagens andra kammares femte tillfälliga utskott.

Genom Kungl. Maj:ts remiss den 14 februari 1936 har Kommerskollegium anbefallts avgiva och direkt till Riksdagens andra kammares femte tillfälliga utskott inkomma med av Utskottet i skrivelse den 4 nästlidne februari till Statsrådet Karl Levinson begärt yttrande över motion nr 195 i andra kammaren av herr R. Lundqvist angående företräde för svenskt material vid utförande av anläggningar för statens räkning. Med anledning härav får Kommerskollegium i ärendet anföra följande.

I åberopade motion hänvisas till Kungl. Maj:ts cirkulär den 3 mars 1922 till de myndigheter, vilka hava att verkställa upphandling för statens behov, angående ökat företräde för svenska varor vid dylik upphandling, vilket cirkulär ursprungligen gällde till och med den 31 mars 1923, men vars giltighetstid sedermera efterhand förlängts, senast genom Kungl. cirkulär i ämnet den 15 juni 1935 (nr 325) för tiden till och med den 31 december 1935. Motionären, vilken ej synes hava uppmärksammat, att cirkuläret icke ytterligare förlängts och sålunda numera ej längre är gällande, anför, att cirkuläret endast varit tillämpligt vid upphandling av *vara*, men att det i allmänhet däremot icke ansetts böra tillämpas, då fråga exempelvis varit om uppförande efter infordrade anbud för statens räkning av husbyggnader utav olika slag och andra anläggningar. Detta säges hava medfört, att, då utländska firmor eller här i landet av sådana kontrollerade företag i konkurrens med svenska medborgare och firmor erhållit entreprenad å uppförandet av dylika anläggningar, entreprenören till förfång för svenskt näringsliv vid utförandet av anläggningen i möjligaste mån använt material antingen från det egna utländska företaget eller annat utländskt fabrikat. I anslutning till denna motivering hemställer motionären, att förenämnda cirkulär måtte fullständigas i det avseende, att då fråga kunde bliva om uppförande för statens räkning av byggnad eller annan anläggning, i de till grund för anbuden upprättade arbetsbeskrivningarna och programhandlingarna skulle intagas föreskrift om att byggnaden eller anläggningen skulle utföras med användande av svenskt material i den utsträckning sådant av fullgod beskaffenhet kunde erhållas inom landet.

Såsom nyss antytts, hava bestämmelserna i 1922 års cirkulär med utgången av år 1935 upphört att gälla. I viss utsträckning hava cirkulärets bestämmelser i stället inarbetats i upphandlingsförordningen vid den revision av vissa delar av nämnda förordning, som efter utredning och förslag av 1933 års upphandlingssakkunniga (Statens offentliga utredningar 1935: 27) genomförts genom kungörelse den 15 november 1935 (nr 565). Hithörande föreskrifter återfinnas i 29 § 3 mom. upphandlingsförordningen, vilket författningsrum enligt nämnda kungörelse från och med den 1 januari 1936 erhållit följande lydelse: »Finnes för upprätthållande av någon gren av statens verksamhet vara av betydelse, att viss vara frambringas inom landet, eller anses upphandlingen vara av beskaffenhet att kunna i avsevärd mån medverka till uppehållande av svensk näring eller till förhindrande av ar-

betslöshet inom landet, skall vid anbudsprövningen särskild hänsyn tagas därtill; ägande myndighet att, då tvekan uppstår huruvida anbud å svensk eller å utländsk vara bör antagas, underställa ärendet Kungl. Maj:ts prövning.» Enligt 29 § 5 mom. samma förordning skall vad sålunda stadgats i tillämpliga delar gälla även vid prövning av anbud å arbete för statens räkning.

Utom den allmänna föreskriften om särskilt hänsynstagande till upphandlingens betydelse ur sysselsättningssynpunkt och en föreskrift om befogenhet för myndighet att vid större prisskillnader underställa anbudsfrågan Kungl. Maj:ts prövning — vilka båda föreskrifter numera i något ändrad formulering, på sätt nyss angivits, intagits i 29 § 3 mom. upphandlingsförordningen — innehöll 1922 års cirkulär stadgande om skyldighet för myndighet att vid infordrande av anbud för upphandling för statens behov *dels* giva till känna, att svenska materialier och svensk arbetskraft i största möjliga utsträckning borde komma till användning vid tillverkning av den vara, anbudet avsåge, *dels ock* föreskriva, att i anbudet skulle såvitt möjligt angivas, i vilken utsträckning inhemska råmaterialier eller halvfabrikat inginge i och svensk arbetskraft använts vid framställning av den färdiga varan. I det förra hänseendet hade upphandlingssakkunniga — efter vad det vill synas, huvudsakligen av formella skäl — ej upptagit någon bestämmelse i sitt förutberörda förslag. I det senare avseendet däremot hade de sakkunniga i sitt förslag i 20 § 1 mom. upphandlingsförordningen infört en med cirkulärets bestämmelse i sak överensstämmande föreskrift.

I sitt den 19 september 1935 avgivna utlåtande över upphandlingssakkunnigas förslag anförde Kommerskollegium i denna del följande: »Vad angår det förstnämnda spörsmålet om att svensk varas företräde bör uttryckligen angivas vid anbuds infordrande, kan Kollegium visserligen ej dela de formella betänkligheter, som de sakkunniga anført mot en dylik bestämmelses upptagande i upphandlingsförordningen. De sakkunniga ha emellertid bibehållit skyldigheten att vid anbuds infordrande lämna föreskrift om att anbudet skall innehålla uppgifter om den utsträckning, i vilken svenska råmaterialier och svensk arbetskraft använts för varans framställning. Redan genom tillämpningen av denna föreskrift erhålla anbudsgivare alltså en viss påminnelse om den svenska varans företrädesrätt. Då det överhuvud torde vara att hoppas, att kännedomen härom skall bli alltmer spridd, oavsett de uttryckliga påpekanden, som i detta avseende göras i direkt samband med upphandlingarna, anser sig Kollegium kunna avstå från yrkandet om här avhandlade bestämmelses intagande i upphandlingsförordningen.»

I ovannämnda av Kungl. Maj:t utfärdade kungörelse den 15 november 1935 har det av upphandlingssakkunniga föreslagna stadgandet i 20 § mom. 1 upphandlingsförordningen ej influtit. Med nuvarande lydelse innefattar upphandlingsförordningen i förevarande hänseende allenast ett stadgande i 23 § 2 mom. c), att skriftligt anbud skall innehålla, bland annat, »uppgift, huruvida godset eller de för detsammas tillverkning använda materialier äro svenska eller utländska, eller huruvida svenska eller utländska materialier skola komma till användning vid utförande av arbete».

I praxis torde vid infordrande av anbud för statens räkning å sådana anläggningar, varom i den remitterade motionen omförmäles, svenskt material i stor utsträckning tillerkännas avsevärt företräde, åtminstone i vad avser byggnadsföretag. Enligt vad Kollegium under hand från Byggnadsstyrelsen erfarit, plägar sålunda styrelsen, då fråga uppkommer om anbud

å byggnadsarbeten, i största möjliga utsträckning gynna svenska tillverkare och svenskt materiel. Anbud, som avser användandet av utländska varor, läser endast undantagsvis antagas och i så fall blott efter inhämtande av Kungl. Maj:ts tillstånd därtill. Enligt 1933 års upphandlingssakkunnigas ovannämnda betänkande (sid. 24) brukar i Byggnadsstyrelsens kontraktsformulär intagas föreskrift, att alla för entreprenadarbeten erforderliga materialier skola vara av svenskt fabrikat, därest icke annat medgivits. För den händelse någon entreprenör eller leverantör önskar göra avsteg från denna föreskrift, måste han i varje fall förskaffa sig styrelsens medgivande härtill.

Vad angår förhållandena i utlandet på förevarande område, innehåller upphandlingssakkunnigas betänkande (sid. 13—17) en, delvis på tidigare av Kommerskollegium verkställda utredningar byggd, redogörelse i ämnet, till vilken Kollegium tillåter sig hänvisa. Flerstädes innefatta de utländska bestämmelserna ett mycket starkt skydd för inhemska anbudsgivare. Nyligen hava i Amerikas förenta stater utfärdats bestämmelser, vilka kraftigt skärpt bestämmelserna om företräde för inhemska varor.

Såsom framgår av den lämnade redogörelsen, är det i den remitterade motionen omförmälda cirkuläret icke längre gällande utan ersatt av viss ändring i upphandlingsförordningen. De bestämmelser, som innefattas i denna förordning angående svensk varas företräde framför utländsk vid upphandling, gälla i tillämpliga delar även vid prövning av anbud å arbete för statens räkning.

Med hänsyn till att frågan om den utsträckning, i vilken den inhemska produktionen bör vid upphandling och arbeten för statens behov skyddas i konkurrensen med utlandet, nyligen varit föremål för en omfattande utredning genom särskilda sakkunniga samt att på grundval därav för helt kort tid sedan ändrade föreskrifter i ämnet utfärdats anser sig Kollegium förhindrat att tillstyrka, att åtgärder vidtagas i motionens syfte.

Stockholm den 9 mars 1936.

HERMAN ERIKSSON.

Harald Carlborg.

Magnus Möller.

Bil. B.

Kungl. Byggnadsstyrelsen.

Till Riksdagens andra kammarens femte tillfälliga utskott.

Genom nådig remiss den 14 februari 1936 har Kungl. Maj:t anbefallt Kungl. byggnadsstyrelsen att avgiva och direkt till Eder inkomma med yttrande över en inom andra kammaren väckt motion, nr 195, angående företräde för svenskt material vid utförande av anläggningar för statens räkning.

Till åtlydande härav får byggnadsstyrelsen anföra följande.

I 29 § i Kungl. förordningen den 16 januari 1920 angående upphandling och arbeten för statens behov samt försäljning av staten tillhörig lös egendom (upphandlingsförordningen) föreskrives, bland annat, att, då anbud, som ifrågakomma vid slutlig anbudsprövning, avse såväl svensk som ut-

ländsk vara, skall anbud å svensk vara antagas, därest denna är av erforderlig beskaffenhet. Dock må i vissa i paragrafen närmare angivna fall anbud å utländsk vara antagas. De företräden, som sålunda tillkomma svensk vara framför utländsk, skall även lämnas för vara, som till större delen tillverkas av svenska materialier eller med anlitande av svensk arbetskraft, framför vara, som blott till mindre del är att i nu angivna hänseende anse såsom svensk tillverkning.

I punkt 3 av § 29 sådan denna punkt lyder enligt Kungl. kungörelsen den 15 november 1935, nr 565, stadgas vidare, att därest det för upprätthållande av någon gren av statens verksamhet finnes vara av betydelse, att viss vara frambringas inom landet, eller upphandlingen anses vara av beskaffenhet att kunna i avsevärd mån medverka till uppehållande av svensk näring eller till förhindrande av arbetslöshet inom landet, skall vid anbudsprövningen särskild hänsyn tagas till dessa omständigheter; ägande myndighet att, då tvekan uppstår, huruvida anbud å svensk vara eller å utländsk vara bör antagas, underställa ärendet Kungl. Maj:ts prövning.

Slutligen föreskrives i punkt 5 av § 29, att vad sålunda stadgats beträffande upphandling av varor skall i tillämpliga delar gälla vid prövning av anbud å arbete för statens räkning.

Det i motionen åberopade cirkuläret av den 3 mars 1922 har enligt cirkulär nr 325/1935 upphört att gälla från och med den 1 januari 1936.

I överensstämmelse med upphandlingsförordningens sålunda anförda föreskrifter och bestämmelser har byggnadsstyrelsen i sina entreprenadkontrakt rörande byggnads- och andra arbeten för statens räkning föreskrivit, att svenska materialier m. m. skola komma till användning, därest annat icke medges. Svenska materialier hava följaktligen i största möjliga utsträckning använts vid styrelsens byggnadsföretag; endast i undantagsfall har styrelsen medgivit användande av utländskt material, huvudsakligen i avsikt att förhindra en uppenbart för hög prissättning å svensk vara.

I intet annat än nedan angivna fall hava andra än svenska firmor tagits till entreprenörer vid styrelsens byggnadsföretag. Det enda undantag, som förekommit, gäller reparation å sandstenspartier å posthuset i Malmö, vilket arbete överlämnats till en dansk specialfirma, enär svensk företagare inom området, styrelsen veterligt, icke finnes.

Byggnadsstyrelsen får i detta sammanhang framhålla, att enligt styrelsens erfarenhet vissa tendenser kunna förmärkas till mer eller mindre tillfälliga trust- och kartellbildningar bland entreprenörer inom såväl husbyggnads- som därmed sammanhängande entreprenörfack. Dessa tendenser anser styrelsen böra i möjligaste mån motarbetas i fall, där syftet är att förskaffa vederbörande oskäligen vinst på arbetena. För detta ändamål synes det vara av vikt, att möjlighet till utländsk konkurrens bibehålles.

De i upphandlingsförordningen meddelade föreskrifterna för statens myndigheter med avseende å upphandling av varor och utförande av entreprenadarbeten för statens husbyggnadsföretag äro enligt styrelsens mening tillfyllest för ändamålet, varför den i motionen åsyftade åtgärden torde vara obehövlig.

Stockholm den 27 februari 1936.

IVAR TENGBOM.

Ernst Lindh.

Sten Zethelius.

Bil. C.

Kungl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen.
Hamnbyrån.

Till Riksdagens andra kammarens femte tillfälliga utskott,
Riksdagshuset.

Ang. företrädare för svenskt material vid utförande av anläggningar för statens räkning.

I skrivelse den 14 febr. 1936 har Kungl. Maj:t (Kungl. Handelsdepartementet) anbefallt Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att direkt till utskottet avgiva yttrande över en inom andra kammaren väckt motion nr 195 i fråga av rubricerat innehåll.

Med anledning härav får Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anföra följande.

För egen del har Styrelsen tolkat bestämmelserna i Kungl. Maj:ts cirkulär av den 3 mars 1922 (K. K. nr 116/1922) sålunda, att desamma skola tillämpas jämväl, när ifrågakommande materiel eller materialier anskaffas genom entreprenör. Beträffande sådana statliga ävensom statsunderstödda företag, som falla inom Styrelsens arbetsområde, har Styrelsen därför tillsett, att sagda bestämmelser vunnit tillämpning.

Då av förevarande motion synes framgå, att nuvarande formulering av omförmälda bestämmelser givit anledning till annan tolkning av desamma, har Styrelsen emellertid intet att erinra mot att bestämmelserna ifråga förtydligas på sätt, som i motionen föreslagits.

Styrelsen får i detta sammanhang därjämte framhålla följande.

Enär till enskilda arbetsföretag ofta utgå statsbidrag, som motsvara större delen av kostnaden för arbetet och i enstaka fall hela kostnaden, synes lämpligt vara, att de bestämmelser, som i förevarande avseende gälla rent statliga arbeten, jämväl tillämpas beträffande statsunderstödda företag.

I detta ärendes handläggning hava, förutom undertecknade, deltagit byråcheferna Valsinger, Kolm och Braune.

Stockholm den 2 mars 1936.

NILS BOLINDER.

Sven Stenberg.

Bil. D.

Kungl. Järnvägsstyrelsen.
Förrådsbyrån.

Riksdagens andra kammarens femte tillfälliga utskott.

Genom Kungl. brev av den 14 dennes har Kungl. Maj:t anmodat järnvägsstyrelsen att direkt till utskottet inkomma med yttrande över en inom andra kammaren väckt motion nr 195 angående företrädare för svenskt material vid utförande av anläggningar för statens räkning.

Till åttlydnad härav får järnvägsstyrelsen anföra följande.

Vid avslutande av entreprenader för husbyggnader och andra anläggningar för statens järnvägars räkning plägar alltid föreskrivas, att så långt sig göra låter svenska materialier och effekter skola komma till användning och har styrelsen i allmänna bestämmelser för entreprenad och leverans vid statens järnvägars byggnadsarbeten bland annat föreskrivit »Svenska materialier och effekter skola användas i den mån ej annorlunda avtalats». Styrelsen har därför för sin del ingen erinran mot bifall till motionens syfte.

Styrelsen får dock framhålla, att det icke vore lämpligt att införa så kategorisk bestämmelse, som motionären påyrkar, om att svensk materiel skulle användas i den utsträckning sådan av fullgod beskaffenhet kan erhållas inom landet. Även om fullgott material förefinnes, kunna t. ex. svårigheter förefinnas att inom landet leverera materialierna inom önskad tid. Vidare kunna i anläggningen ingå konstruktioner, till vilka visserligen fullgott råmaterial finnes inom landet, men vilka konstruktioner icke kunna utföras inom landet till rimlig kostnad. Under vissa omständigheter kunde det komma att medföra avsevärt ökad utgift för en anläggnings utförande, ifall en entreprenör skulle vara hänvisad att endast få använda svenskt material. Så t. ex. kan tänkas, att beträffande viss vara kartellbildning eller ensamförsäljning inom landet för visst företag kan föreligga, varvid enda möjligheten att hålla prisnivån nere på skälig nivå är att konkurrens med utländska leverantörer förebringas. Ehuru styrelsen sålunda icke har något att erinra mot att ett förtydligande göres beträffande gällande stadganden i förevarande avseende och fastän styrelsen som alltid beaktar intresset av, att svenska materialier komma till användning vid utförande av statliga anläggningar, får styrelsen dock framhålla vikten av att de statliga myndigheternas rätt till upphandling icke instänges inom alltför snäva gränser.

Styrelsen vill därjämte icke underlåta att framhålla, att cirkuläret av den 3 mars 1922 i vad angår de av motionären åberopade bestämmelserna, icke gäller efter den 31 december 1935 utan blivit ersatt med stadgande under 29 § upphandlingsförordningen. I den händelse riksdagen skulle bifalla motionens syfte, bör ändring eller tillägg till nämnda § i upphandlingsförordningen göras.

Stockholm den 29 februari 1936.

KUNGL. JÄRNVÄGSSTYRELSEN.

Axel Granholm.

R. Schåltz.

Btl. E.

Kungl. Vattenfallsstyrelsen.

Till Andra Kammarens Femte Tillfälliga Utskott.

Kungl. Maj:t har genom skrivelse den 14 februari 1936 anbefallt Vattenfallsstyrelsen att avgiva yttrande över motion nr 195 i Andra Kammaren angående företrädare för svensk materiel vid utförande av anläggningar för statens räkning.

Vattenfallsstyrelsen har under de gångna åren tolkat Kungl. Maj:ts cirkulär av den 3 mars 1922 så, att vad som där stadgas angående företräde åt svensk vara vore utan vidare tillämpligt även för i husbyggnader och andra anläggningar ingående materialier och arbeten. Så länge det nämnda cirkuläret äger giltighet, anser Vattenfallsstyrelsen det vara konsekvent, att cirkuläret tolkas på detta sätt och har sålunda intet att invända emot det förtydligande, som i sådant syfte kan vara erforderligt. Utan att vilja angiva, hur detta förtydligande skall ske, vill Vattenfallsstyrelsen framhålla, att motionären utformat sin hemställan på sådant sätt, att den icke överensstämmer med Kungl. Maj:ts cirkulär. Avsikten är naturligtvis, att svenskt material skall komma i användning, när sådant står till buds icke endast av fullgod beskaffenhet utan även av lämpligt slag och utförande, inom föreskriven tid och till rimligt pris enligt de riktlinjer, som angivits i Kungl. Maj:ts cirkulär av den 3 mars 1922.

Stockholm den 9 mars 1936.

G. MALM.

W. Borgquist.

Bil. F.

Sveriges Industriförbund.

Till Riksdagens andra kammares femte tillfälliga utskott.

Genom remiss den 4 innevarande februari har utskottet berett Sveriges Industriförbund tillfälle att till utskottet avgiva yttrande över en inom andra kammaren väckt motion nr 195 angående företräde för svenskt material vid utförande av anläggningar för statens räkning. I anledning härav får Industriförbundet anföra följande.

I motionen har hemställts, att Riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att ett av Kungl. Maj:t den 3 mars 1922 utfärdat cirkulär till de myndigheter vilka hava att verkställa upphandling för statens behov angående ökat företräde för svenska varor vid dylik upphandling så till vida måtte fullständigas, att, då fråga vore om uppförande för statens räkning av byggnad eller annan anläggning, i de till grund för anbuden upprättade arbetsbeskrivningarna och programhandlingarna skulle intagas föreskrift om att byggnaden eller anläggningen skulle utföras med användande av svenskt material i den utsträckning, sådant av fullgod beskaffenhet kunde erhållas inom landet.

Såsom motionären anmärkt, ha de i kungl. förordningen den 16 januari 1920 angående upphandling och arbeten för statens behov samt försäljning av staten tillhörig lös egendom — den s. k. upphandlingsförordningen — meddelade bestämmelser genom sedermera utfärdade Kungl. Maj:ts cirkulär till upphandlingsmyndigheterna i viss mån modifierats, såvitt angår det i förordningen stadgade företrädet för svenska varor vid upphandling för statens behov. Det första cirkuläret i ämnet, utfärdat redan den 15 april 1921, efterträddes av det i motionen inledningsvis åberopade cirkuläret av den 3 mars 1922. Sistberörda cirkulär, som ursprungligen gällde endast

under viss kortare tid, har sedermera genom årliga cirkulär successivt förlängts; och ägde jämlikt i motionen omnämnda cirkulär av den 15 juni 1935 giltighet intill utgången av december månad 1935. Någon ytterligare förlängning av giltighetstiden har icke föreskrivits.

Av motionens motivering synes framgå, att motionären ansett 1922 års cirkulär alltjämt gällande. Detta är såsom ovan sagts icke fallet. Någon åtgärd i syfte att, såsom motionären föreslagit, fullständiga berörda cirkulär kan alltså icke ifrågakomma.

Nu gällande bestämmelser om företräde för svenskt material och svensk arbetskraft vid upphandling av vara och utförande av arbete för statens räkning återfinnas i upphandlingsförordningens § 29, sådant detta lagrum lyder enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 15 november 1935 (nr 565), vilken trätt i kraft den 1 januari 1936. Lagrummet upptager under 3 mom. vissa omständigheter av beskaffenhet att särskilt böra beaktas vid upphandlingen av vara; bland dessa nämnes, att upphandlingen anses kunna »i avsevärd mån medverka till uppehållande av svensk näring eller till förhindrande av arbetslöshet inom landet». Sist anförda uttryckssätt överensstämmer som synes nära med de i motionen återgivna, tidigare gällande bestämmelserna i 1922 års cirkulär. Genom stadgandet under 5 mom. i samma lagrum ha nyss anförda grunder för anbudsprövningen förklarats i tillämpliga delar gälla »vid prövning av anbud å arbete för statens räkning». Och i förordningens 23 § mom. c) stadgas, att i anbud skall meddelas uppgift, huruvida godset eller de för detsamma tillverkning använda materialerna äro svenska eller utländska eller huruvida svenska eller utländska materialier skola komma till användning vid utförande av arbete. Till ytterligare erinran om företrädet åt svensk vara och svenskt arbete tjänar stadgandet i 32 § 2 mom., som föreskriver, att i protokollet över anbudsprövningen skall särskilt angivas, på vilken grund anbud å utländsk vara eller utländskt arbete givits företräde framför anbud å svensk vara eller svenskt arbete.

Av motionens avfattning vill det synas, att motionären syftat till att åstadkomma likställighet vid myndighets anbudsprövning med avseende å företrädet för svenskt material, oavsett huruvida anbudet gäller upphandling av vara eller utförande av anläggning för statens räkning. Såsom framgår av ovanstående redogörelse, torde ett sålunda angivet syfte redan vara i gällande lagbestämmelser tillgodosett.

Stockholm den 28 februari 1936.

SVERIGES INDUSTRIFÖRBUND.

Axel Bergengren.

Vilhelm Lundvik.

Bil. G.**Sveriges Allmänna Exportförening.***Andra kammarens femte tillfälliga utskott, Riksdagshuset,**Stockholm.*

Åberopande utskottets remiss av den 4 sistlidne, varigenom föreningen beretts tillfälle att avge yttrande över en inom andra kammaren väckt motion nr 195 angående företrädare för svenskt material vid utförande av anläggningar för statens räkning, ber föreningen på styrelsens uppdrag få meddela, att, då denna fråga ligger utanför föreningens verksamhetsområde, den ej är i tillfälle att yttra sig utan nöjer sig med att hänvisa till de bestämmelser i berörda hänseende, som återfinnas i Kungl. Maj:ts kungörelse av den 15 november 1935 (nr 565).

Stockholm den 5 mars 1936.

SVERIGES ALLMÄNNA EXPORTFÖRENING.*Bengt Ljungberger.**G. Bolander.*